

ЖОШЫ ҰЛЫСЫНЫҢ ҚАЗАҚ ТАРИХЫНДАҒЫ МАҢЫЗЫ

***Аңдатпа.** Жошы ұлысының қазақ тарихындағы маңызы өте зор, себебі бұл ұлыс қазақ халқының қалыптасуына және мемлекеттіліктің дамуына үлкен әсерін тигізді. Ұлыстың батыс бөлігі, оның ішінде Орта Азия мен Қазақстан аймақтары кейін қазақ хандығының жеріне айналды. Сонымен қатар ұлыстың құрылуы мен басқару жүйесі, сондай-ақ оның халықтық бірлігі қазақ мемлекетінің негізін қалауға ықпал етті. Жошы ұлысының қазақ тарихындағы маңызы, оның мемлекеттік құрылымы мен әлеуметтік, мәдени ықпалы қазіргі қазақ қоғамы мен мемлекеттілігінің қалыптасуына маңызды рөл атқарды. Жошы ұлысы өзінің географиялық орналасуының арқасында сауда жолдары мен әскери стратегиялық бағыттарда маңызды рөл атқарды. Ұлыс аумағында түрлі этностар мен мәдениеттердің араласуы байқалды. Бұл аумақта моңғолдардың, түріктердің, славяндардың және басқа да халықтардың мәдениеттері өзара ықпалдасып, жаңа қоғам құруға негіз болды. Жошы ұлысы Орта Азия мен Еуропада ұзақ уақыт бойы билік жүргізді және оның тарихи орны Шыңғыс хан империясының мұрагері ретінде маңызды болды.*

***Тірек сөздер:** Тарих, қазақ, ұрпақ, халық, хан, ұлыс, империя, жорық.*

Кіріспе. Қазақ тарихында тарихи көшбасшыларының бірі және Моңғол империясының бөлігі Жошы ұлысының негізін қалаушы Жошы ханның туғанына биыл 800 жыл толды. Ол Моңғол империясының кеңеюінде, әсіресе қазіргі Қазақстан, Сібір және Орталық Азиядағы жаулап алуда шешуші рөл атқарды. Жошы хан жаулап алынған жерлерде басқару жүйесін ұйымдастырған алғашқы моңғол билеушілерінің бірі болуымен танымал. 1227 жылы қайтыс болғаннан кейін оның жерлері ұлдарына бөлінді, ал оның ұрпақтары Орталық Азия саясатында маңызды рөл атқарды. Жошы хан мен оның мұрасы туралы естелік Қазақстан мен Орталық Азияның басқа да елдерінің мәдениеті мен тарихында әлі күнге дейін сақталып келеді. Жошы хан (XIII ғасыр) - ұлы мемлекет қайраткері

және әскери басшы, Шыңғыс хан мен оның бірінші әйелі Бөртенің үлкен ұлы. Ол моңғол жаулап алуынан пайда болған ең ірі мемлекеттердің бірі Алтын Орданың негізін қалаушы және алғашқы билеушісі болды. Оның жорықтары Моңғол империясының кеңеюінде шешуші рөл атқарды.

Шыңғыс ханның басшылығымен жаулап алуға қатысу: Жошы әкесінің әскеріндегі ең көрнекті қолбасшылардың бірі болды. Ол Қытайды, Орта Азияны, Персияны және басқа аумақтарды жаулап алу сияқты маңызды әскери жорықтарға қатысты. Оның әскери еңбегі Шыңғыс хан жоғарықтарында бағаланды.

Жошы моңғол армиясының Батыс бөлігін басқарды, ол Кавказға, Шығыс Еуропаға қарай жылжып, кейіннен Алтын Орданың негізін қалады. Ол орыс

князьдіктерін жаулап алуға, сондай-ақ Хорезм мен қыпшақтар сияқты мемлекеттерге қарсы шайқастарға қатысты.

Шыңғыс хан қайтыс болғаннан кейін Жошы батыста моңғол ықпалының кеңеюін жалғастырды. Кейіннен XV ғасырға дейін созылған Алтын Орданың негізін қалаушы Жошы болды деп есептеледі. Оның аумағы қазіргі Ресейдің, Қазақстанның, Украинаның және басқа да аумақтардың бір бөлігін қоса алғанда, едәуір жерлерді қамтыды.

1223 жылғы Калка өзеніндегі шайқаста Жошы басқа моңғол қолбасшыларымен бірге орыс князьдіктерінің, сондай-ақ печенегтердің біріккен әскерлерін жеңуде маңызды рөл атқарды. Бұл шайқас моңғолдардың тактикалық шеберлігін көрсетті және олардың батыстағы жаулап алуындағы маңызды кезең болды. [1]

Жошы тек әскери қолбасшы ретінде ғана емес, сонымен бірге басып алынған жерлерде тәртіп орнатуға ықпал еткен шебер билеуші ретінде де танымал болды. Ол сондай-ақ дипломатиямен айналысты, соның ішінде көрші халықтармен одақ құрды, бұл Моңғол империясының аймақтағы позициясын нығайтты.

Осылайша, Жошы хан Моңғолия тарихындағы маңызды тұлға және батыста Моңғол империясын құру мен нығайтудағы басты тұлғалардың бірі болды.

Алтын Орда құрамына қазіргі Қазақстанның, Ресейдің, Украинаның және Орталық Азияның бөліктері кірді. Жошы ұлысының маңызды орталықтары Сарай қалалары және Еділ мен Солтүстік Кавказдағы басқа елді мекендер болды. Жошы ханның тұлғасы мен іс - әрекетін зерттеу-қазақ және ортағасырлық тарихтың маңызды бөлігі. Жошы Еуразия тарихындағы маңызды

мемлекет-Алтын Орданың негізін қалаушылардың бірі болған.

Жошы хан (шамамен 1180 — 1227) - тарихтағы ең үлкен жаулап алушылардың бірі Шыңғыс ханның үлкен ұлы. Ол Моңғол империясының қалыптасуында маңызды рөл атқарды, бірақ оның өмірі мен қызметі көптеген сұрақтар мен даулы мәселелермен қоршалған. Жошы шамамен 1180 жылы дүниеге келген. Бала кезінде ол әкесімен бірге жорықтарында бірге жүрді және моңғол империясының қалыптасуының басында маңызды тұлға болды. 1206 жылы Шыңғыс хан моңғол тайпаларын біріктіріп, ұлы хан деп жарияланғаннан кейін Жошы моңғол жаулап алуларының негізгі нысандарына айналған Батыс территорияларын басқарды.

Жошы Моңғол империясының алғашқы ұлы әскери жорықтарында шешуші рөл атқарды. Ол Қарақытайды жаулап алуға, түркі және вюретайпаларымен соғысқа, сондай-ақ Хорезм империясын жаулап алуға қатысты. Оның әскерлері Кавказға және Шығыс Еуропаға шабуыл жасады. Жошы сонымен бірге 1223 жылы моңғолдардың Ресейге басып кіруін ұйымдастыруға жауапты болды, ол Калка өзеніндегі шайқаста үлкен жеңіспен аяқталды. Жошы мен Шыңғыс хан арасында күрделі және даулы қарым-қатынас болды. Белгісіздікті тудыратын факторлардың бірі оның шығу тегі туралы мәселе болды. Кейбір дереккөздер Жошы Шыңғыс ханның өз халқымен араздасқан тайпа әйелімен байланысының нәтижесі деп санайды. Бұл моңғол элитасы арасында қауесетпен наразылықты тудырды. Сонымен қатар, кейбір мәліметтерге сәйкес, Шыңғыс хан үлкен ұлының тәуелсіздігі мен амбициясына наразы болған. Алайда, осыған қарамастан, Жошы империяның маңызды қайраткері болып қала берді және Шыңғыс хан қайтыс

болғаннан кейін оның ұлдары, оның ішінде Жошы да үлкен аумақтарды басқарды. [3]

Жошы 1227 жылы жұмбақ жағдайда қайтыс болды, мүмкін аурудан немесе соғыс кезінде алған жаралардан. Ол қайтыс болғаннан кейін оның аумағы ұлдары арасында бөлінді, оның ішінде Батый хан да болды, ол Еуропада жаулап алуды жалғастырып, Алтын Орда құрды. Жошы кейінірек Қазіргі Қазақстан, Ресей, Украина және басқа елдерді қамтитын аумақтарда билік ете бастаған әулеттің негізін қалаушы болып саналады.

Жошы ханның билігінде көшпелі қоғамның әлеуметтік құрылымы мен жүйесі сақталды. Ол әкесінің әскери басқару әдісін енгізді және билік аясында әділеттілік пен тәртіпті ұстап тұрды. Ұлысы өз кезегінде басқа Шыңғыс хан ұрпақтарымен саяси қатынастарды нығайтып, түрлі одақтар құрды. Бұл одақтар Қазақ хандығының ішкі саясаты мен сыртқы қатынастарына үлкен әсер етті.

Жошы ханның саяси билігі тек оның заманында ғана емес, оның ұрпақтары мен Қазақ хандығының кейінгі дамуы үшін де маңызы зор болды. Жошы ұлысы Қазақ хандығының құрылуында маңызды рөл атқарды. Жошы ханның ұрпақтары – Орыс ханның ұрпақтары Керей мен Жәнібек хандар XV ғасырдың ортасында Қазақ хандығының негізін қалады. Осылайша, Жошы ұлысының мұрасы қазақ тарихының ажырамас бөлігі болып қалды. [6]

Бүгінгі таңда Жошы ханның кесенесі Орталық Қазақстандағы Ұлытау өңірінде орналасқан. Бұл кесене – қазақ халқының ұлы тарихи мұрасы және Жошы ұлысының мәңгілік белгісі болып табылады.

Жошы хан – Қазақ хандығының негізін қалаған, және Шыңғыс ханның

үлкен ұлы. Ол Шыңғыс ханның Жоғарғы Алтай мен Моңғолия аумағынан шығып, Орта Азияға дейін созылған үлкен мемлекет құрған тұлға. Жошы ханның жорықтары оның мемлекетінің территориясын кеңейту мен ұлы империяның құрылуына зор үлес қосқан.

Жошы ханның ең маңызды жорықтарының бірі – бұл Шыңғыс ханның бұйрығымен бастаған Орта Азияға қарсы жорық. 1218 жылы Жошы хан бастаған моңғол әскерлері Қорасан, Хорезм, Ферғана мен басқа да аймақтарды жаулап алып, Хорезм шахы Мұхаммедтің күшіне қарсы күресті.

Моңғол әскерлері 1220 жылы Хорезм шаһарына қарсы үлкен шабуыл жасады. Осы жорықтар нәтижесінде Орта Азияны моңғолдар басып алды, ал Хорезм империясы күйреді.

Жошы хан қыпшақ даласын, қазіргі Қазақстанның аумағын өзінің мемлекетінің құрамына қосу үшін бірнеше жорықтар жүргізді.

Бұл жорықтар арқылы Жошы хан өзіне бағынышты жаңа жерлерді кеңейтіп, моңғол империясының батыс шекарасын нығайтты. [7]

Жошы ханның жорықтары тек қана Орталық Азияға ғана емес, сондай-ақ Сібір мен Алтай аймақтарына да бағытталған. Бұл жорықтар барысында ол өзінің билігінде жаңа жерлерді қамтып, Шыңғыс ханның империясын әрі қарай кеңейтті.

Жошы ханның жорықтары оның әскери қабілетін, стратегиялық ойлауын және империялық құрылымының күшін көрсетеді. Ол өз билігі кезінде үлкен аумақты басқарған және Моңғол империясының құрылуына елеулі үлес қосқан. Жошы ханның ұрпақтары да оның бастамасын жалғастырып, кейін Қазақ хандығының негізін қалауға ықпал етті.

Зерттеу шарттары мен әдістері. Жошы ханның тарихы-Моңғолия мен

Алтын Орда тарихының маңызды және қызықты бөлігі. Дәстүрлі моңғол шежіресі: Жошы ханның тарихы негізінен моңғол шежіресі арқылы зерттеледі, мысалы, "Ұлы шыңғыстықтар туралы ертегілер"және" Моңғол патшаларының жинақтары". Бұл дереккөздерде Шыңғыс хан мен оның ұрпақтарының, соның ішінде Жошының өмірі мен істері туралы ақпарат бар.

Арабтар мен парсылар жазған көптеген дереккөздер (мысалы, Ибн Хордадбехтің немесе Рашид ад-Диннің шығармалары) моңғол хандарының, соның ішінде Жошының қызметін көрсетеді, бірақ олар көбінесе оқиғаларға басқаша көзқараспен қарайды.

Жошы дәуірімен байланысты археологиялық орындарды зерттеу оның билігі мен өмірі туралы жаңа түсініктер бере алады. Мұндай ескерткіштерге жерлеу орындары, монеталар, ескерткіш жазбалар және басқа да артефактілер кіруі мүмкін.

Әр түрлі мәдениеттердің (моңғол, араб, парсы және орыс) тарихи дереккөздерін салыстырмалы талдау оқиғаларды түсіндірудегі жалпы белгілер мен айырмашылықтарды анықтауға мүмкіндік береді. Жошы билігінің сол кездегі әлеуметтік құрылымға, экономикаға, мәдениетке және дінге әсерін және оның Алтын Орда құрудағы рөлі арқылы зерттеуге болады. [9]

Жошының ықпал ету аймағындағы елдер арасындағы дипломатиялық қатынастарды зерттеу бұл ханның сыртқы саясатын және оның сол кездегі әлемдік саясаттағы орнын түсінуге көмектеседі.

Осылайша, Жошы ханның тарихын зерттеу көптеген түрлі әдістерді қолдануды және әртүрлі тарихи және археологиялық деректерді ескеруді талап етеді.

Зерттеу нәтижелерін талқылау.

Алтын Орданың алғашқы ұлы ханы болған Жошы ұлысының негізін қалаушы Жошы ханның тарихын зерттеу Моңғол империясы мен оның мұрасының тарихи контекстіндегі маңызды аспект болып табылады. Зерттеу барысында бірнеше нәтижелер мен қорытындылар жасалды. Моңғол империясының құрылуындағы рөлі: Жошы хан Шыңғыс ханның үлкен ұлы болды және Моңғол мемлекетінің құрылу процесінде маңызды орын алды. Ол империяның аумағын жаулап алуға және кеңейтуге, соның ішінде батысқа жорықтарға қатысты. Оның күш-жігері моңғолдардың бірігуі мен кеңеюіне маңызды үлес болды.

Жошы ұлысының құрылуы: 1227 жылы Шыңғыс хан қайтыс болғаннан кейін Жошы үлкен ұлы ретінде жаулап алынған аумақтардың едәуір бөлігін, соның ішінде қазіргі Қазақстанның, Оңтүстік Сібірдің, сондай-ақ Шығыс Еуропаның бір бөлігін алды. Оның ұрпақтары Ресей, Орталық Азия және Шығыс Еуропа тарихында маңызды рөл атқарған Алтын Орданың билеушілері болды. Оның жеке басы мен тарихи рөлін зерттеу: Жошының Моңғол империясын құрудағы маңыздылығына қарамастан, оның жеке басы мен қызметі ұзақ уақыт Шыңғыс ханның көлеңкесінде қалды. Қазіргі тарихшылар мен археологтар оның мұрасына және Алтын Орданың дамуына ғана емес, басқа моңғол хандықтарының тағдырына да назар аударады. Оның әкесіне деген көзқарасы және империя саясатындағы рөлі басты мәселе болып қала береді. [6]

Жошының өлімі туралы мәселе тарихшылар арасында қайшылықты. Бір нұсқа бойынша, ол жұмбақ жағдайда қайтыс болды, бұл өз әкесінің улауы мүмкін деген қауесет тудырды, дегенмен мұндай мәлімдемелерде нақты дәлелдер жоқ. Маңызды аспект-ол қайтыс

болғаннан кейін оның ұлдары Алтын Ордадағы билікті нығайтуды жалғастырды.

Өзге хан ұлыстарынан айырмашылығы, Жошы сызығы моңғол билігінің маңызды орталығына айналды. Алтын Орда билеушілері әртүрлі мемлекеттермен сауда және дипломатиялық байланыстарды сақтай отырып, орыс және Еуропа тарихында маңызды рөл атқарды. Осылайша, Жошы ханның тарихын зерттеу осы моңғол билеушісінің жеке рөлін ғана емес, сонымен бірге Моңғол империясының қалыптасуы мен дамуының, сондай-ақ оның ұрпақтарының мұрасын ашады. [8]

Жошы хан – қазақ тарихындағы маңызды тұлғалардың бірі, ол Алтын Орда мемлекетін құрған және оның алғашқы ханы болған. Жошы хан туралы зерттеулер мен ғылыми нәтижелер бірнеше аспектілер бойынша жүргізілуде. Осы зерттеулерді талдай отырып, оның тарихи маңызы мен қазақ тарихындағы орнына тоқталамыз.

Жошы ханның әкесі, белгілі қолбасшы Шыңғыс хан, Жошыны өте жоғары дәрежеде бағалаған. Жошы ханның шығу тегі және оның Шыңғыс ханның ұлы ретінде Орта Азияда алып келген өзгерістер тарихи зерттеулердің маңызды бөлігін құрайды. Бірқатар зерттеушілер Жошының өмірі туралы нақты мәліметтердің жетіспеушілігін айтады, өйткені оның аты тек ортағасырлық түркі және моңғол жазбаларында кездеседі.

Жошы ханның Орта Азия мен Шығыс Еуропадағы саяси ахуалды өзгерткен маңызды рөлін зерттеу барысында оның ұлы, Батый ханның Алтын Орда мемлекетінің негізін қалауына әсері зор екені анықталған. Алтын Орда мемлекетінің құрылуының әлеуметтік-экономикалық және саяси факторлары зерттеулерде терең қарастырылуда.

Жошы ханның қазақ тарихындағы орны ерекше. Алтын Орда мемлекетінің құлауынан кейін оның мұрагерлері Қазақстан мен Ресейдің аумағында түрлі ұлыстарды құрды. Жошы ханның ұрпақтары, атап айтқанда, қазақ хандарының тікелей аталары ретінде қарастырылуда. Жошының ұрпақтары, оның ішінде қазақ хандары, өз билігін қазақ жерінде орнатты.

Жошы ханның тарихи мұрасы мәдени тұрғыдан да зерттеліп келеді. Әр түрлі жазба деректер, аңыздар мен фольклор арқылы Жошы ханның тұлғасы қазақ халқының мәдениеті мен тарихында үлкен із қалдырды. Жошы хан туралы жазылған тарихи шығармалар мен аңыздар оның билік жүргізген кезеңіндегі саяси және мәдени процестерді түсінуге көмектеседі.

Қазіргі уақытта Жошы ханның тұлғасын зерттеу белсенді түрде жүргізілуде. Ол туралы жаңа тарихи деректер табылып, зерттеушілер жаңа көзқарастар мен теориялар ұсынуда. Әсіресе, Жошы ханның Шыңғыс хан әулетінің саяси стратегиясына қалай әсер еткені және оның мемлекетті басқарудағы рөлі туралы ғылыми жұмыстары көбейіп келеді.

Қорытынды. Жошы ханның тарихы мен мұрасы қазақ халқының тарихында маңызды орын алады. Оның Алтын Орда мемлекетін құрудағы рөлі, ұрпақтарының қазақ хандығын қалыптастырудағы ықпалы және мәдени мұрасы бүгінгі күні зерттеушілер мен тарихшылардың назарында. Тарихи деректерді жаңарту және қайта қарау арқылы Жошы ханның тарихи тұлғасы мен оның қазақ тарихындағы орны туралы ғылыми нәтижелер дамып келеді.

Жошы хан ескерткіші Қазақстандағы маңызды тарихи ескерткіштердің бірі болып табылады. Бұл ескерткіш, Жошы ханның Қазақстан жеріндегі билігін нығайту және ұлыс

құрудағы рөлін бағалау үшін орнатылған. Жошы хан 13 ғасырда Алтайдан Дунайға дейінгі кең байтақ аймақты басқарды. Оның мемлекеттілік тарихындағы орны ерекше болғанымен, нақты өмірі мен өлімі туралы толық мәлімет жоқ.

Жошы хан ескерткіші Қарағанды облысы, Жошы хан ауылынан 12 км

қашықтықта орналасқан. Ол 2001 жылы орнатылып, Қазақстанның тарихы мен мәдениетіне қызығушылық танытқан туристер мен зерттеушілер үшін маңызды орынға айналды. Ескерткіштің тұғырына Жошы ханның бейнесі, сондай-ақ оның есімі жазылған жазулар бар.

Әдебиеттер тізімі

1. Базылхан, Н. Қазақстан тарихы туралы моңғол деректемелері. – Т.1.: Моңғолдың құпия шежіресі [Мәтін] / Н.Базылхан. – Алматы, 2006. – 400 б.
2. Бартольд, В.В. Туркестан в эпоху монгольского нашествия – Т.1 [Текст] / В.В.Бартольд. – М.: Наука, 1963. – 763 с.
3. Ахинжанов, С.М. Кипчаки в истории средневекового Казахстана [Текст] / С.М. Ахинжанов. – Алматы, 1995. – 296 с.
4. Қинаятұлы, З. Қазақ мемлекеті және Жошы хан [Мәтін] / З.Қинаятұлы. – Алматы, 2014. – 360 б.
5. Гумилев, Л.Н. От Руси до России. Очерки этнической истории [Текст] / Л.Н.Гумилев. – М., 2001. – 320 с.
6. Трепавлов, В.В. Степные империи Евразии. Монголы и татары [Текст] / В.В. Трепавлов. – М., 2018. – 368 с.
7. Рашид ад-дин. Сборник летописей / Пер. с персидского О.И. Смирновой, ред. А.А. Семенова [Текст] / Рашид ад-дин. – М.-Л., 1952. – Т.І. Кн. 2. – 316 с.
8. Әбілғазы Түрік шежіресі [Мәтін] / Әбілғазы. – Алматы: Ана тілі, 1991. – 208 б.
9. Сборник материалов, относящихся к истории Золотой Орды. – Т.ІІ. Извлечения из персидских сочинений. Собранные В. Тизенгаузенем и обработанные А.А. Ромаскевичем и С.Л.Волным [Текст] / А.А.Ромаскевич, С.Л.Волный. – М.-Л., 1941. – 308 с.
10. Бартольд, В.В. Очерк истории Семиречья [Текст] / В.В. Бартольд. – Фрунзе, 1943. – 104 с.
11. Лувсанданзан. Алтын шежіре / моңғол тілінен аударған А. Мауқарұлы [Мәтін] / Лувсанданзан. – Алматы, 1998. – 224 б.
12. Сборник материалов, относящихся к истории Золотой Орды. В.Тизенгаузена. – Т.І. Извлечения из сочинений арабских [Текст] / В.Тизенгаузен. – СПб., 1884. – 563 с.
13. Қазақстан тарихы (көне заманнан бүгінге дейін). Бес томдық. Т. 2. – Алматы, 2010. – 640 с.
14. Мелков, А. Материалы по киргизской этнографии [Текст] / А.Мелков. - Труды общества изучения киргизского края. Вып. III. – Оренбург, 1922. – 190 с.
15. Қазақстан Ұлттық энциклопедиясы. – Алматы, 2003. – 719 б.

А.Р Джунисбекова

Ш.Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз Университеті, Тараз Қазақстан

ЗНАЧЕНИЕ УЛУСА ДЖУЧИ В КАЗАХСКОЙ ИСТОРИИ

Аннотация. Улус жучи имеет большое значение в казахской истории, поскольку он оказал большое влияние на формирование казахского народа и развитие государственности. Западная часть улуса, в том числе регионы Средней Азии и

Казахстана, позже стала землей Казахского ханства. Вместе с тем создание и система управления улусом, а также его народное единство способствовали основанию казахского государства. Значение Улуса Джучи в истории Казахстана, его государственное устройство и социальное, культурное влияние сыграли важную роль в становлении современного казахского общества и государственности. Благодаря своему географическому положению Улус Джучи сыграл важную роль в торговых путях и военно-стратегических направлениях. На территории улуса наблюдалось смешение различных этносов и культур. На этой территории культуры монголов, турок, славян и других народов стали основой для взаимодействия и создания нового общества. Улус Джучи долгое время правил в Средней Азии и Европе, и его историческое место было важным как преемник империи Чингисхана.

Ключевые слова: история, казахский, поколение, народ, хан, улус, империя, поход.

A.R. Junisbekova - International Taraz University named after Sh.Murtaza Taraz Kazakhstan

THE IMPORTANCE OF THE ULUS OF JOCHI IN THE HISTORY OF KAZAKHSTAN

Abstract. Jochi Ulus is of great importance in Kazakh history, as it had a great influence on the formation of the Kazakh people and the development of statehood. The western part of the ulus, including the regions of Central Asia and Kazakhstan, later became the land of the Kazakh Khanate. At the same time, the creation and management system of the ulus, as well as its national unity, contributed to the foundation of the Kazakh state. The importance of Jochi Ulus in the history of Kazakhstan, its state structure and social and cultural influence played an important role in the formation of modern Kazakh society and statehood. Thanks to its geographical location, the Ulus of Jochi played an important role in trade routes and military strategic directions. On the territory of the Ulus there was a mixture of different ethnic groups and cultures. On this territory, the cultures of the Mongols, Turks, Slavs and other peoples interacted and formed the basis for the creation of a new society. The Ulus of Jochi ruled for a long time in Central Asia and Europe, and its historical place was important as the successor to the Empire of Genghis Khan.

Key words: history, Kazakh, generation, people, Khan, Ulus, Empire, campaign.

References

1. Bazylkhan, N. Mongolian details on the history of Kazakhstan. - Vol. 1.: The Secret Chronicle of the Mongols [text] / N. Bazylkhan. - Almaty, 2006 – - 400 P.
2. Barthold, V. V. Turkestan in the era of the Mongolian Nation-Vol.1 [text] / V. V. Barthold. - M.: Nauka, 1963. – 763 P.
3. Akhinzhonov, S. M. Kipchaki in the history of the Middle East of Kazakhstan [text] / S. M. Akhinzhonov. - Almaty, 1995 – - 296 c.
4. Kynayatuly, Z. The Kazakh state and Jochi Khan [text] / Z. Kynayatuly. - Almaty, 2014 – - 360 P.

5. Gumilyov, L. N. From Russia to Russia. Essays on ethnic history [text] / L. N. Gumilyov. - M., 2001. - 320 P.
6. Trepavlov, V. V. Stepnye empire of Eurasia. Mongolian and Tatar [text] / V. V. Trepavlov. - M., 2018. - 368 P.
7. Rashid Al-Din. Sbornik letopisey / per. with persid O. I. Smirnova, Ed. The book was published in 1993. - M.-L., 1952. - T. I. KN. 2. - 316 P.
8. Abilgazy Turkish chronicle [text] / Abilgazy. - Almaty: Ana tili, 1991. - 208 P.
9. Materials that are related to the history of the Golden Horde. - T. II. changes from the Persian Gulf. A. A. Romaskevich and S. L. Volyn [text] / A. A. Romaskevich, S. L. Volny. - M.-L., 1941. - 308 P.
10. Bartold, V. V. essay on the history of Semirechye [text] / V. V. Bartold. - Frunze, 1943 – - 104 P.
11. Luvsandanzan. Golden Chronicle / translated from Mongolian by A. Maukaruly [text] / Luvsandanzan. - Almaty, 1998. - 224 P.
12. Materials that are related to the history of the Golden Horde. V. Tizenhausena. - Vol. 1. changes from the Arabic [text] / V. Tizenhausen. - SPB., 1884. - 563 PP.
13. History of Kazakhstan (from ancient times to the present). Five volumes. T. 2. - Almaty, 2010. - 640 P.
14. Melkov, A. Material on Kirgiz ethnography [text] / A. Melkov. - The truth is that the society is studying the Kirghiz Kraya. VIP. III. - Orenburg, 1922 – - 190 P.
15. National Encyclopedia of Kazakhstan. - Almaty, 2003. - 719 P.

8.02.25 ж. баспаға түсті.

25.02.25. ж. түзетулермен түсті.

13.03.25 ж. басып шығаруға қабылданды.

Мақалаға сілтеме:

Джунисбекова, А.Р. Жошы ұлысының қазақ тарихындағы маңызы [Мәтін] / А.Р. Джунисбекова // Dulary University Хабаршысы. – 2025. - №1. Б.108-115 <https://doi.org/10.55956/GKYC1659>

Copyright: © 2024 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY NC) license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).